

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Бурятия
МКУ "Селенгинское районное управление образованием"
МБОУ Ноехонская СОШ им. В.Д.Ринчинова

Рассмотрено
Методсоветом школы
«19» июня 2024 г.

Согласовано
Зам. директора по УВР:
 С.Д.Б. Болхоева

Утверждено
Приказ № 6
от «20» июня 2024г.
Директор школы:
_____ Зодбоева В.Д.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Родная литература»
для 4 класса начального общего образования
на 2024-2025 учебный год

Составитель: Болхоева Александра Константиновна
учитель начальных классов

улуе Зурган-Дэбэ

2024г.

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Рабочая программа по родной литературе (турэлхи литература) для 4 класса составлена на основе :

- Федерального государственного образовательного стандарта, утвержденного Приказом Минобразования РФ от 05.03.2004, №1089;
- Закона РФ «Об образовании»; №3266-1 от 10.07.1992
- Федерального перечня учебников, рекомендованных (допущенных) Министерством образования и науки РФ к использованию в образовательном процессе образовательных учреждений;
- Базисного учебного плана (БУП), утвержденного приказом Минобразования РФ от 09.03.2004, №1312;
- Регионального базисного учебного плана и примерных учебных планов для общеобразовательных учреждений Республики Бурятия, реализующих программы общего образования (Приказ Минобразования и науки РБ №1168 от 03.09.2008.);

Место учебного курса

Программа рассчитана на 68 часов (2 часа в неделю), что соответствует учебному плану школы на 2019-2020 учебный год. Срок реализации программы – 1 учебный год.

Общая характеристика курса

Литературна уншалгын шухала зорилго хадаа ухибуудые уран угэдэ, уран зохоолдо дуратай, тэрэниие уншаха дуй дуршэлтэй болгон хумуужуулхэ.ухибууд бага наһандаа турэлхи хэлэнэйнгээ баялигтай, илангаяа уран угын удха шанартай танилсажа, бээ даагаад уран зохоолнуудые саг ургэлжэ уншаха дадалтай болохо еһотой.

4-дэхи классай программа соо турэл һайхан Буряад нютаг, тэрэнэй баялиг, табан хушуу мал, тэрэнэй олзо хэшэг , буряад арадай епо заншал, турэл гарал ба гал гуламта, арадай һайндэр –сагаалган, ухибуудэй нааданууд, бээ зубоор абажа ябалга, сээрлэхэ еһо гурим тухай уран зохоолнууд гол һуури эзэлхэ болоно.

Эхэ байгаалия хундэлхэ ба гамнаха гурим, еһо, нютагай зэрлиг амитад, шубууд ба тэдэнэй ажамидарал, буряад арадай епо заншалнууд сэсэн һургаал заабаринууд, арад зоной һайндэрнууд, Буддын шажанай туухэһээ, «арбан саган буян» ба «арбан хара нугэл» тухай статьянууд, рассказауд, онтохонууд, шулэгууд, дуунууд оруулагдахаар хараалагдана.

Ухибуудтэ зорюулан бэшэдэг буряад болон бэшэшье арадуудай уран зохоолшодлой зохоолнуудтай танилсаха.

Тиихэдэ арадай аман зохоолпоо онтохонууд, улыгэрнууд, оныпон ба жороо угэнууд, таабаринууд, программада олоор оруулагдаха болоно.

Дурбэдэхи классай һурагшад ойлгон уншаха зуураа текстынгээ ябаса, тогтолго аянгыень зубоор хэрэглэхэ дадалтай болохо. һурагшад абяагуйгоор ба шангаар уншапан тухайгаа багшын табиан асуудалнуудта гуйсэд дуурэн харюу угэжэ шадаха.

Туд класста пурагшадай уншалгын эрилтэ улам дээшээ болохо еһотой. Уншаһан текстынгээ удхыень ойлгон, нэгэ жэгдээр, уран гоеор, угэнуудые бүхэлээрнь уншаха шадабаритай болоһон байха (жэлэй һуулдэ 60-70 угэ минута соо).

Логическа сохилто ба мэдуулэлнуудэй хоорондох зогсолто баримталан уншалга.уншаһан текстынгээ удхые аянгатайгаар харуулжа шадаха.

Рассказ сохи уйлын һубарил олжо шадаха. Уншаһан текстые оорынгоо аргаар хубинуудта хубаажэ шадаха.

Уншаһан текстынгээ удхые, илангаяа басниин удхые ойлгоод, тобшохоноор, хэлэжэ угэхэ. Уйлэдэгшэ нюурнуудые, байгаали, уйлэ харуулһан угэнуудые, мэдуулэлнуудые текст сооһоо оороо оложо шадаха.

Уран зохоолой жанрнуудай зарим онсо илгаануудай практическа танилсалга: онтохон сохи жэгтэй, гайхамшагтай юумэнууд тухай, басни сохи нюурнууд ондоо удхатайгаар хэлэпэн басниин удха узуур тухай , шулэгуудэй онсо илгаа (ритм, аллитерации,

рифмэ)тухай **һурагшад** уншаһанаа хубинуудта хубааж, оопэдоо тусэб табяад, текстээ тобшоор туубэрилэн хоорэжэ шадаха дадалтай болохо.

Уншалгын хэшээлэй ехэнхи сагынь текст уншалгада, тэрээн дээрэ худэлэлгэдэ зорюулагдаха. Уншалгын урда тээ хэгдэхэ хоорэлдоон хадаа хэшээл соо уншагдаха материалай удхатай нягта холбоотой байха епотой.

Уншалгын хэшээлдэ ухибуудэй харапан , мэдэхэ юумэнууд хэрэглэгдэжэ , тэрэниие ургэдхэхын тула багша хадаа байгаалиин үзэгдэлнуудые , олонийтын ажабайдалые , хун зоной ажал худэлмэриие саг ургэлжэ ажаглаха худэлмэри ябуулжа байха зэргэтэй.

Уншалга ба хэлэлгэ хугжоолго.

Буряад арадай аман зохёолһоо онтохонууд, улыгэрнууд, оньһон угэнууд, таабаринууд. Элдэб арадуудай онтохонууд.

Турэл хайхан тоонто нютаг, табан хушуу мал, тэдэнэй олзо хэшэг, турэл гарал, гал гуламта, арадай ёһо заншал, арад зоной һургаал ба һайндэрнууд, нааданууд. Ухибуудэй хайхан хэрэгууд тухай расказууд, оньһон угэнууд, таабаринууд.

4-дэхи классай һурагшад текст дээрэ худэлхэдоо, хэлэлгэ хугжоолгоор иимэнууд шадабари ба дуршэлтэй болохо ёһотой болоһон байха:

1. Туруушын классуудта оложо абахан уншалгын дуршэлые улам хайжаруулха, ямаршые текстын аянга баримталан, зубоор, уран гоёор, тургоор, алдуугуйгоор уншадаг болохо;
2. Гэртээ бээе даагаад уран зохёолнуудые уншахад уршэлтэй боложо шадаха;
3. Уншаханз охёолойногго нэрыень, авторыень, гол геройнуудыень тусхай дэбтэр дээрэ бэшэжэ хураха.
4. Текстын хубинуудай удхын холбоо ба хойно хойнохоо болохон уйлые оороо оложо шадаха. Уншахан текстдээ тусэб табижа шадаха.
5. Уйлэдэгшэ нюурнууд тухай ханамжаяа текст соогоо оложо, тэдэнэй хэрэг ябадалые сэгнэжэ шадаха;
6. Уншахан юумэнэйнгээ гол удхые оорынгоо угоор хоорэхэ, текст сохи угэнуудэй онсо илгаае ойлгожо абаад, хэлэлгэ соогоо хэрэглэхэ шадабаритай болохо.
7. Уншахан материалайнгаа гол удхые оороо хэлэжэ, текст сохи угэнуудэй онсо удхыень ойлгожо шадаха;
8. Уйлэдбэрилэгшэ нюурнуудые, байгаалие тодорхойлон, зураглан харуулхан, угэнууд ба мэдуулэлнуудые текст соогоо олохо дуршэлтэй болохон байха.

«Турэлхи хэлэн» номой тодо удхань.

Дурбэдэхи класста үзэгдэхэ хуралсалай «Турэлхи хэлэн» номууд соо оруулагдахан уран зохёолнууд, аман зохёолнууд бага наханай хурагшадай хугжэлтын психологическа онсо оорэ зуйлнууд, тэдэнэй оршон байдалые эзэмдэн ойлгохо эрмэлзэл, ухаан бодолой, мэдэрэлэй хугжэлтэ хараада абтахан байха.

Уншаха номой гол дотоо удхань дээдэ хэмжээнэй элдэб жанрай уран зохёолнууд болоно. Тэдэнэй авторнууд гэбэл: буряад литературы классигууд Х.Намсараев ,Б.Абидуев, Б.Базарон, Ж.Тумунов, Н.Дамдинов, Ж.Балданжабон, Ч.Цыдендамбаев, Ц.Номтоев, муноо уеын буряад литературы уран зохоолшод М.Чойбонов, А. Доноев, Г.Дашабылов, Г.Чимитов, Г.Бадмаева, Ц.Дондогой, Э.Манзаров, Э.Дугаров, Ж.Юбухаев, г.м. болоно.

Хурагшадай жэнхэни буряад хэлээ үзэхэ эрмэлзэл, хонирхол эдэбхижуулхэ, тэдэнэй ухаан бодол хугжоохэ зорилтойгоор дурбэдэхи классай «Турэлхи хэлэн» номууд соо буряад арадай аман зохёолой абдархаа онтохонууд, таабаринууд, оньһон угэнууд, урэлнууд оруулагдахан байна, гэхэтэй хамта хуралсалайнгаа методическэ хусэд суглуулбариин гол шэглэл баримталжа дурбэдэхи классай хурагшад Россиин болон гадаада зуун зүгэй арадуудай онтохонуудтай танилсана.

Хуралсалай методическа хусэд суглуулбариин дотоо удхань янза буриин зохёолнууд болоно. Турэлхи хайхан хэлэн, турэл Буряад орон, Эхэ байгаали, байгаалияа гамнаха, энэрхы дулаанаар хандаха тухай шулэгууд, расказууд оруулагданхай.

Содержание учебного предмета «Түрэлхи хэлэн»

№ п\п	Урогтой темэ	Угтэһэн саг	Унгэргэгдэхэ саг	
			план	факт
	Түрэлхи хэлэн, түрэхэн дайда - 5 саг.			
1	Түрэлхи хэлэн, түрэхэн дайда	1		
2	Буряад хэлэмнай М. Чойбонов	1		
3	Ямар хэлэн дэлхэй дээрэ аһан баян бэ ?	1		
4	Буряад оромнай һайхан даа!			
5	Байгал далай- манай баялиг.	1		
	Хэшэгээр баян намар - 4 саг.			
6	Хюруу Д.-Х Цынгугева Намар.			
7	Шубуудай аян Х.Намсараев	1		
8	Жамбалон А. «Ой модоной аша туһа».	1		
9	Намарай хахасалга И.Намсараев	1		
	Арадай аман зохёол - 10			
10-11	Таабаринууд	2		
12	Онһон үгэ	1		
13	Арадай онтохонууд. «Ангуудай суглаан»	1		
14	Шадамар Шалхагар хоер.			
15	«Алтан сэсэг»	1		
16	«Зуун зугэй арадай онтохонууд «Эбтэй дурбэн амитан»,	1		
17	Һанаамгай туулай.			
18	«Европын арадай онтохонууд Сагаан морин	1		
19	Гурбан аха дуунэр	1		
	Литературна онтохонууд - 9 саг			
20-23	Абидуев Б. «Эрөөн гүрөөһэ эмээлэгшэ»	4		
24-26	Дашинимаев Д. «Туламтай шоно»	3		
27-28	Номтоев Ц. «Зоригтой хоер»	2		
	Убгэн буурал убэлнэй - 7 саг			
29	Намжилов Ч-Р. «Үбэл»	1		
30	Туруушын саһан	1		
21-32	Соохорхон инзаган Ц.Шагжин	2		

33	Саһаханууд Г.Чимитов			
34	Ёлко	1		
35	Жабар убгэн Г.Чимитов			
	Арадай Баатар - 4 саг			
36	Тэнгэришуулэй хоорондох дайн			
37	Баатарай газар дээрэ турэлгэ			
38	Нюһатай - Ньюргай гэжэ нэрэ хубуундэ угтэбэ.			
39	Баатар бэээ бээлжэ			
	Сагаалган- 6 саг			
40	Сагаалганай тобшоход түүхэ	1		
41	Ю Бухаев «Сагаалганай магтаал», Хүбүүхэйн С. «Сагаалган».	1		
43-45	Харгымнай эхин	1		
	Айлшан хабар - 5 саг			
46	Хабар. Д. Улзытуев, Хабар. Н.Дамдинов			
47	Хабарай амисхал Б.Санжин	1		
48	Таряалангай дуун Э.Дугаров			
49	Ашата Эжы			
50	Эжыдээ Г.Чимитов	1		
	Уран зохёолшод ухибуудтэ 11 саг			
51-52	Г.Чимитов «Баабгайн хүбүүн», «Үнэгэн шоно хоёр»	2		
53	Ц-Б. Бадмаев Задхуу Шагдар	1		
54-55	Г.Бадмаева «Гэмтэй бэшэб...»			
56-58	Табан патроной тангариг нюуса			
59	Һайнай үзэглэл			
	Модохонууд			
	Һайрхуу бороо			
	Сэсэгтэ зун - 5 саг			
40		1		
41	Үншэдэй үхэл. Х.Насараев	1		
42	Хабарай үдэшэ Б.Абидуев	1		
43	Һэргэг нойр. Ч.Цыдендамбаев	1		
44	Ц. Номтоев Алтан гартан	1		
45	Ц.Номтоев Ашата үбгэн	1		
46	Ж.Тумунов Талын Бүргэд	1		

57-58	А. Жамбалон «Дурамбай – хёрхо нюдэн»	2		
59-60		2		
61-62	Ц.Дондогой «Наазгай»	2		
	Уран шүлэгэй долгин дээрэ			
63-64	Наранай туяа. Б Абидуев, Наран ба хүүгэд. Ц. Цыремпилов	2		
65	Үглөөгүүр ойдо Б.Базарон, Үүлэн А.Пушкин	1		
66-67	Уһан тухай үгэ. Ч-Р. Намжилов, Улаалзай. Б.Базарон	2		
68	Шалгалтын хүдэлмэри	1		

Бухы дээрээ: 68 час.

Календарно-тематическое планирование

№	Урогой темэ	Угтэпэн саг	Литературоведческэ болон хэлэлгын мэдэсэнууд	Зохёолой анализ хэхэ арганууд. Хэлэлгэ хугжоолгын ажалай янзанууд.	Гэрэй даабари
1-2	Турэлхи хэлэн ба Буряад хэлэн тухай шүлэгуудэй баглаа	2	Уран зохоолой уран арганууд тухай мэдэсэ.	Уран уншалга, Хоорэлдоон	Шулэг сээж
3	Байгал далай - манай баялиг.	1	Рассказ тухай ойлгосо, бурилдуулгэ. Уран	Хоорэлдэн Уран уншалга	Н.7-8

	Хобраков Д. «Байгалаа гамнаял»		шулэгтэй танилсалга.		Н.9
4	Калашников И. «Сэсэгэй унэр»	1	Угэнуудэй тайлбарилга	Уран уншалга	Н.11
5	Дугаров Э. «Гулзооргэнэ»	1	Угэнуудэй таалбарилга	Уран уншалга	Н14-17
6	Жамбалон А. «Ой модоной аша тупа». Даабаринууд	2	Познавательна зохеол тухай мэдээсэл дэбжуулгэ	Хоорэлдоон	Н18-19, Сочинен и бэшэхэ
7	Жамбалон А. «Ерээдуйн нарпад»	1	Познавательна зохеол тухай мэдээсэл дэбжуулгэ	Уншалгын шанар нарижуулга	Н. 20-22
8	Дашабылов Г. «Ойн барабанша»	2	Рассказ тухай ойлгосо, буридуулгэ. Авторай позици		Н.23-25
9	Таабаринууд	1	Уран хэлэлгэ. Уран арганууд тухай эхин дэбжуулгэ	Таабари таалга, уншалга	Н 28-29
10	Онъпон угэ	1	Уран хэлэлгэ. Онъпон угэнуудэй далда удха	Гол панал бодол эрилуулгэ.	Н30-32
11	Урэлнууд	1	Уран хэлэлгэ	Гол панал бодол элируулгэ	сээжэлд
12	Буряад арадай онтохонууд. «Унэгэнэй хани нухэсэл»	2	Онтохон тухай ойлгосо ургэдхэхэ. Персонажуудые харуулпан арганууд	Онтохоной гол удха. Хани нухэсэл тухай хоорэлдоон	Н.49-51 хоорэхэ
13	«Гурбалдайн гурбан сэсэн»	1	Онтохон тухай ойлгосо ургэдхэхэ. Персонажуудые харуулпан арганууд	Онтохоной гол удха. «Сэсэн» гэпэн угэ ямар ондоо угоор элирхэйлжэ болохоб?	Н.52-57
14	Шадамар Шалхагар хоер.	1	Онтохон тухай ойлгосо ургэдхэхэ. Персонажуудые харуулпан арганууд	Ямар онъпон угэнуудтэй удхаараа таарахаб?	Н.58-62
15	«Ангуудай суглаан»	1	Персонажуудые харуулпан арганууд	Энэ онтохон ямар литературна онтохонтой удхаараа адлиб?	Н.62-64
16	Россин арадуудай онтохонууд. «эгэшэ Аленушка ба дуу Иванушка»	2	«Эгэшэ Аленушка ба дуу Иванушка» гэпэн ород арадай онтохонтой танилсуулха, пурагшадай угын ноосэ элбэгжуулхэ, уран хэлэ	Уран уншалга	Н.68-73

			хугжоохэ		
17	«Эрдэм номой аша тупа.»	1	Татар арадай онтохонтой танилсуулха, пурагшадай угын ноосэ элбэгжуулхэ		Н.74-75
18	«Унэгэн юундэ улаан бэ?»	1			Н.76-79
19	«Могой хун хоер.»	1			Н.79
20	«Толготой пэн гу, али угы пэн гу?»	1			Н.84
21	«Уер»	1	Шэнэ онтохонтой танилсуулха, зохеолой удха, нэрээрнь тухайлха шадабари буридуулхэ, уншалгада дура хуммужуулхэ	Хоорэлдоон. Зохеолой анализ. Уран уншалгаа гуйсэдхэхэ зорилго табилга	Н.86
22	«Хэзээдэш хэмээ бу алда»	2	Шэнэ онтохонтой танилсуулха, зохеолой удха нэрээрнь тухайлха шадабари буридуулхэ, уншалгада дура хуммужуулхэ		Н.91-95
23	Намар тухай шулэгууд	1	Уншалгын шанар хугжоохэ. Аман хэлые баяжуулха болон хугжоохэ.		Н.101
24	Нимбуев Ш. «Баян ургаса». Намсараев Х. «Шубуудай аян»	1	Уншалгын шанар хугжоохэ. Аман хэлые баяжуулха болон хугжоохэ. Ухибуудэй уран пайханда нарин хандалга хугжоохэ, жэнхэни буряад хэлэлгэ шагнажа пургаха. Хунэй ажал худэлмэри хундэлхые хуммужуулхэ		Н.105
25,26	Абидуев Б. «Эрезн гуруопэ эмээлэгшэ»	2	Литературна онтохонуудай онсо илгаае элируулхэ; хуугэдые Б.Д. Абидуевай зохоохы	Хоорэлдоон. Зохеолой анализ	Н.109-112 Н.114-124
27	Дашинимаев Д. «Туламтай шоно»	1	замтай танилсаха; пурагшадай аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Хоорэлдоон. Зохеолой анализ	Н.125-136
28	Номтоев Ц. «Зоригтой хоер»	1	Турэлхи хэлэндээ, номдоо дуратайе	Хоорэлдоон. Зохеолой анализ	Н.138-143
29	Тумунов Ж. «Хулэг минии морин»	1	хуммужуулхэ; онтохон ямар пургаалтайб гэжэ ойлгуулха	Уран уншалга	Н.146

30	Убэл тухай шулэгууд Намжилов Ч-Р. «Убэл» Пушкин А. «Убэлэй харгы»	1	Шэнэ шулэгуудэй удхыень тайлбарилха. Авторай сэдхэлэй байдалыг хубилалта ажаглаха. Хуугэдэй уран зохиол ойлгон уншажа пургалгыг ургэлжэлүүлхэ.	Уран уншалга	Н.148
31	Г Чимитов Елко». Гармажапов Б. «Туруушын сапан» Чимитов Г. «Жабар убгэн»	1	Хуугэдэц поэтическэ дулаан шагналга, уран угын пайханда наринаар хандалгыг ургэлжэлүүлхэ.		
32	Тэнгеришуулэй хоорондохой дайн. Баатарай газар дээрэ турэлгэ	2	Шэнэ ульгэртэй танилсуулха. Эпос, ульгэр ульгэршэн г.м. ойлгосонууд дээрэ худэлмэри унгэргэхэ.	Булэг болон хубаалга.	Н.4-5
33	Нюпата- Ньюргай гэжэ нэрэ хубуундэ угтэбэ Баатар бээе бээлжэ, Гэсэр боложо тодорбо	1	Арадай Аман зохиолдо понирхол туруулхэ. Уран пайхан угын хусоор, ухибуудэй хугжэлтэдэ нулоолжэ, уран зохиолой пайхан орон руу ухибуудыг шэглүүлхэ; ухибуудтэй хамта тусэб табин, асуудал табин аман хэлэлгэ хугжоохэ, ойлгогдоогуй угэнуудтэй танилсуулха; удха дээрэнь худэлхэ.	Булэг болон хубаалга.	Н.6-9
34	Гэсэрэй гурбадахи памган- Алма Мэргэн хатан	1	Уран пайхан, гуймгэ уншалга дээрэ худэлхэ. Хундэ мууе хэбэл, оортоо мууе хэхэ гэпэн ойлгосо хумуужуулхэ	Булэг болон хубаалга.	Н.17-19
35	Гэсэр Орголи эрэн гуроопыг. Шэрэм- Минаата хааниг. Абарга – Сэсэн мангадхагэй бута сохибо	1		Булэг болон хубаалга.	Н.20
36	Гэсэр Шара голой хаашулыг дараба.	1		Булэг хубаалга.болон	Н.25
37	Батожаров Ц. «Сагаан нарын амар мэндэ».Буряад Сагаалганай тобшохон туухэ	1	Ухибуудэй Сагаалган тухай мэдэсгэ ургэдхэхэ ,буряад арадай уг гарбалтай, ёһо заншалтай танилсуулха. Угаа сахижа ,хундэлжэ ябахыень зааха	Уран уншалга	Н.32 Н.33
38	Ю Бухаев «Сагаалганай магтаал» Хубуухэйн С. «Сагаалган ».	1		Уран уншалга	Н.36
39- 40	Луу болон бусад амитадай арбан хоёр жэлдэ нэрээ угэһэн	2	Арадай онтохонууд тухай хурагшадай мэдэсгэ ургэдхэхэ. Онтохо хоорулжэ	Уран уншалга	Н.40-43

	тухай		хэлэлгэ хугжоох		
41	Хабар. Д. Улзытуев, Хабар. Н.Дамдинов	1	Шэнэ шулэгуудэй удхыень тайлбарилха. Авторай сэдхэлэй байдалыг хубилалта ажаглаха. Хуугэдэй уран зохиол ойлгон уншажа пургалгыг ургэлжэлүүлхэ. Хуугэдэц поэтическэ дулаан шагналга, уран угын пайханда наринаар хандалгыг ургэлжэлүүлхэ.	Уран уншалга	Н.44
42	Эжы, эжы,эжыхэмни. Ц.Цыриторон, Эжы.Ц.Бабуева, Эржэн. Э. Дугаров	1		Уран уншалга	Н.51
43	Хабсагай.М. Лермонтов, Хуан .Ц.Номтоев Хуанай үгэ. Ж.Зимин	1		Уран уншалга. Сээжэлдэхэ	Н.53
44	Үншэдэй үхэл. Х.Намараев	1	Уран уншалгын. Гуймгэ уншалгын дадалнуудыг нарижуулха. Булаг хооруулжэ, аман хэлэлгэ, анхарал, ухаан бодол хугжоохэ.	Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.56
45	Хабарай үдэшэ Б.Абидуев	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.62
46- 47	Һэргэг нойр. Ч.Цыдендамбаев	2		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.65
48	Ц. Номтоев Алтан гартан	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.75
49	Ц.Номтоев Ашата үбгэн	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ Булэг болон хубаалга.	Н.82
50	Ж.Тумунов Талын Бүргэд	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ Булэг болон хубаалга.	Н.94
51	Арсалдаан. Б.Базарон	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.104
52	Г.Чимитов «Баабгайн хүбүүн», «Үнэгэн шоно хоёр»	1	Литературна онтохонуудай онсо илгааг элируулхэ; хуугэдыг зохиохы замтай танилсаха; һурагшадай аман хэлэлгэ хугжоохэ.	Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.107
53	Э.Манзаров «Үнэгэнэй һургуули», «Барилдааша	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.115

	Баабгай»				
54	И.Крылов «Гэрэл ба рмагшан»	1		Уран уншалга	Н.118
55	Ц-Д. Дамдинжапов Арюухан хүбүүн	1		Уран уншалга	Н.122
56	Н.Дамдинов Мартамхай хонишон	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ Булэг болон хубаалга.	Н.125
57	Ц-Б. Бадмаев Задхуу Шагдар	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.130
58,59	А. Жамбалон «Дурамбай – хёрхо нюдэн»	2		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ Булэг болон хубаалга.	Н.135
60,61	Г.Бадмаева «Гэмтэй бэшэб...»	2		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ Булэг болон хубаалга.	Н.153
62- 64	Ц.Дондогой «Һаазгай»	3		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.163
65	Наранай туяа. Б Абидуев, Наран ба хүүгэд. Ц. Цыремпилов	1	Шэнэ шулэгуудэй удхыень тайлбарилха. Авторай сэдхэлэй байдалые хубилалта ажаглаха. Хуугэдэй уран зохеол ойлгон уншажа пургалгы ургэлжэлуулхэ. Хуугэдэц поэтическэ дулаан шагналга, уран угын пайханда наринаар хандалгы ургэлжэлуулхэ.	Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.182
66	Үглөөгүүр ойдо Б.Базарон, Үүлэн А.Пушкин	1		Уран уншалга.Удхыень хөөрэхэ	Н.184
67	Уһан тухай үгэ. Ч-Р. Намжилов,Улаалзай. Б.Базарон	1		Уран уншалга.	Н.187
68	Шалгалтын хүдэлмэри	1			

4-дэхи классай хурагшад иимэнууд шадабари ба дуршэлтэй болохо ёготой болоһон байха:

1. 4-дэхи классай хурагшад текст дээрэ худэлхэдоо, хэлэлгэ хугжоолгоор иимэнууд шадабари ба дуршэлтэй болохо ёготой болоһон байха:
2. Туруушын классуудта оложо абахан уншалгын дуршэлые улам хайжаруулха, ямаршье текстын аянга баримталан, зубоор, уран гоёор, тургоор, алдуугуйгоор уншадаг болохо;
3. Гэртээ бээе даагаад уран зохёолнуудые уншахад уршэлтэй боложо шадаха;
4. Уншаханз охёолойнгоо нэрыень, авторыень, гол геройнуудыень тусхай дэбтэр дээрэ бэшэжэ хураха.
5. Текстын хубинуудай удхын холбоо ба хойно хойнохоо болохон уйлые оороо оложо шадаха. Уншахан текстдээ тусэб табижа шадаха.
6. Уйлэдэгшэ нюурнууд тухай ханамжаяа текст соогоо оложо, тэдэнэй хэрэг ябадалые сэгнэжэ шадаха;
7. Уншахан юумэнэйнгээ гол удхые оорынгоо угоор хоорэхэ, текст сохи угэнуудэй онсо илгаае ойлгожо абаад, хэлэлгэ соогоо хэрэглэхэ шадабаритай болохо.
8. Уншахан материалайнгаа гол удхые оороо хэлэжэ, текст сохи угэнуудэй онсо удхыень ойлгожо шадаха;
9. Уйлэдбэрилэгшэ нюурнуудые, байгаалие тодорхойлон, зураглан харуулхан, угэнууд ба мэдуулэлнуудые текст соогоо олохо дуршэлтэй болохон байха.

Перечень учебно-методического обеспечения

1. С.Ц.Содномов, Д.Д.Шойнжонова, Д-Ц.Х. Бадмаева «Турэлхи хэлэн», 1-2 хубинууд, 2012
2. С.Ц.Содномов, Д.Д.Шойнжонова, Д-Ц.Х. Бадмаева Ажалай дэбтэр 1-2 хубинууд, 2012

Список литературы для учителя

1. С.Ц.Содномов, Д.Д.Шойнжонова, Д-Ц.Х. Бадмаева Ажалай дэбтэр 1-2 хубинууд., 2010
2. С.Ц.Содномов, Д.Д.Шойнжонова, Д-Ц.Х. Бадмаева «Турэлхи хэлэн», 1-2 хубинууд, 2010
3. С.Ц.Содномов методическа дурасхалнууд: Турэлхи хэлэн 4 класс, У-Удэ: «Бэлиг хэблэл», 2010
4. С. Ц. Содномов. Эхин классудта уншалгын зарим асуудалнууд У-Удэ: «Бэлиг хэблэл», 2010

Список литературы для учащихся

1. С.Ц.Содномов, Д.Д.Шойнжонова, Д-Ц.Х. Бадмаева Ажалай дэбтэр 1-2 хубинууд., 2010
2. С. Ц. Содномов. Эхин классудта уншалгын зарим асуудалнууд У-Удэ: «Бэлиг хэблэл», 2010

3.С.Ц.Содномов, Д.Д.Шойнжонова, Д-Ц.Х. Бадмаева «Турэлхи хэлэн», 1-2 хубинууд, 2010

4.С.Ц.Содномов методическа дурасхалнууд: Турэлхи хэлэн 4 класс, У-Удэ: «Бэлиг хэблэл», 2010

Приложения к рабочей программе

Итоговая контрольная работа

Буряад арадай онтохонууд

«Үнэгэнэй хани нүхэсэл» гэпэн онтохоной удха хэр ойлгопоноо шалга. Зуб паань «+», буруу паань «Тэмдэгуудые таби.

1	Унэгэн туруун шандагантай, шонотой, удаан баабгайтай уулзаа.	
2	Унэгэн хугшэржэ, ургэншэ хулганаагаа харахаяа болибо Худуу торхируугаа хусэхэ шадалгуй болобо.	
3	Баабгай унэгэнэй мэхэдэ орожо, шоно шандаган хоерые удара татаба	
4	Унэгэн баабгайгаа хайрлажа, шонынгоо мяханпаа хубаалдаба	
5	Унэгэнгэдэпэнэйнгээ улдэхэдэ хоер шэхээ эдижэрхибэ.	
6	Хоер нюдэгуй похор болопон баабгайе унэгэн ехээр хайрладаг байгаа.	
7	Утэлпэн Унэгэнарга мэхээрээ хулганаануудые барижа,хоолоор дутахаяа болибо.	
8	Мэхэтэй унэгэнтэй нүхэсэпэнпоо боложо, баабгай, шоно, шандаган гурбан хохидоо.	
9	Унэгэн баабгайгаа хабсагайн эрмэгтэ хэбтуулжэ, оороо нугоо таладань гаража, баабгайгаа хабсагайпаа унагаажархиба.	

Унэгэнэй хани нүхэсэл» гэпэн онтохон соо унэгэнэй, баабгайн, шонын дурэнуудээр хунуудэй ямар абаризан харуулагданаб? Зурлаануудаар холбо.

Ухаатай

Унэгэн Сэсэн

Мэхэтэй

Баабгай залхуу

Шоно хунэй угэдэ ородог

Ажалша

Пайн зантай

Худалша

Тэнэг

Хундэ этигэдэг